

1.1 මතය

සීමාසහිත ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගමේ (“සමාගම”) හි 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ සමාගමේ හා එහි පරිපාලිතයන්හි (“සමූහය”) ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ ලාභ හෝ අලාභ සහ අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරන ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ. මෙම විගණනය සඳහා ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයවේදී සිටින වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගමක සහය මා ලබා ගන්නා ලදී.

සමාගමේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සමාගමේ හා සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිත යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ෂ්වයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරන ප්‍රමිතවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිනිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමූහයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමූහයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ සමූහය නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වංචා හා වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබා දීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත්

කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදුකිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නා වූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයක් හඳුනා නොගැනීම මඟින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතු වේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිනිස සමාගම සහ සමූහය අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමූහයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවෙන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළයුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත සමූහයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැක.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පටිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති,

පටිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව,

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව සමාගම කටයුතු කර ඇති බව, සහ
- සමාගම සතු සම්පත් සකසුරුහම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාල සීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර ඇති බව.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සැකසීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) පාරිභෝගිකයාට නිකුත් කරන ලද භෞතික බිල්පත සමඟ ආදායම් නිලධාරියා විසින් පද්ධතියේ ඇතුළත් කරන ලද ඒකකවල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කිරීම සඳහා සමාගම කිසිදු පාලනයක් ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. පාරිභෝගිකයා එවැනි වෙනස්කම් දැනුම් දෙන මොහොතේදී, සමාගම විසින් එවැනි වෙනස්කම් හඳුනාගනී. මෙය ආදායම වැරදි ලෙස හඳුනා ගැනීමට හේතු විය හැක.	වාර්තාගත ඒකක සංඛ්‍යාවට අදාළ ගැටළුවක් ඇත්නම් එය ඊළඟ බිල්පත් කාල සීමාව තුළ ආදායම් නිලධාරියා විසින් නිරීක්ෂණය කිරීම හෝ ඇතැම් අවස්ථාවලදී පාරිභෝගිකයා දැනුම් දෙනු ඇති අතර යම් දෝෂයක් ඇත්නම් එය බිල්පත් ක්‍රමයේ නිවැරදි කරනු ලැබේ. තම ආදායමේ වාර්තාවේ ඉහළ නිරවද්‍යතාවයක් ලබා ගැනීම සඳහා ඉහළ බිල් ගෙවන පාරිභෝගිකයින්ට ස්මාර්ට් මීටර ක්‍රියාත්මක කිරීමට සමාගම කටයුතු කරමින් සිටී.	ආදායම නිවැරදිව සටහන් කිරීමට පියවර ගත යුතුය.
(ආ) ගබඩාවලින් නිකුත් කරන ලද ද්‍රව්‍යවලට, අදාළ නිලධාරීන් විසින් ගබඩාවලින් නිකුත් කරන ලද ද්‍රව්‍යවලට නිකුත් කරන ලද සටහනට අත්සන් තබා නොමැත. තවද මෙය ඉන්වෙන්ටරි ආශ්‍රිත අයිතමවල වංචනික ක්‍රියාකාරකම්වල බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත.	නිරීක්ෂණය පිළිබඳ එකඟ වන අතර එය පාරිභෝගික සේවා මධ්‍යස්ථානයේ (CSC) නිලධාරීන්ගේ වැරද්දක් බව තේරුම් ගත්තෙමු. අනාගතයේදී එවැනි ප්‍රමාදදෝෂ සිදුවීම සහතික කිරීම සඳහා අදාළ උපදෙස් පාරිභෝගික සේවා මධ්‍යස්ථානයේ (CSC) නිලධාරීන්ට ලබා දී ඇති අතර අපි අදාළ නිලධාරීන්ට පැහැදිලි උපදෙස් නිකුත් කරන්නෙමු.	නිසි පරිදි අත්සන් කරන ලද ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීම සටහන් නිසි පරිදි නිකුත් කිරීමට පියවර ගත යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ප්‍රාග්ධන නොනිම් වැඩ ගිණුමේ ආදායම් ස්වභාවයේ වැඩ වියදම් රු.13,843,168 ක්	ප්‍රොන්ටෝ පද්ධතියේ අදාළ පාලනයන් දැනටමත් ස්ථාපනය කර ඇත. ඉහත බොහොමයක් අගයන් එවැනි පාලනයක්	වියදම්වල ස්වභාවය නිසි ලෙස හඳුනාගෙන ඒ අනුව ගිණුම්ගත කළ

සහ ආදායම් ව්‍යාපෘතිවලට ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර අගයන් යුතුය. අදාළ ශ්‍රම පිරිවැය පෙන්වයි. අපි 2020 වර්ෂය තුළ මෙම රු.3,908,101 ක් වන අතර සියලු අයිතම සමාලෝචනය කර අදාළ ඒවා පිරිවැය දරණ ගිණුමේ නිවැරදි කරන්නෙමු. අවස්ථාවේදී වියදම් විය යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.

- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී මෙම කොන්ත්‍රාත්තුව තවමත් අඩුපාඩු වාණිජ මෙහෙයුම් සමාගම විසින් ජා-ඇල වගකීම් කාල සීමාව තුළ පවතින අතර ආරම්භ කරන විට පාරිභෝගික සේවා ඵලදායීත් සම්පූර්ණ කිරීමේ සහතිකය ප්‍රාග්ධනගත කිරීමට මධ්‍යස්ථානයේ (CSC) නිකුත් නොකෙරේ, එතෙක් අපට පියවර ගත යුතුය. ඉදිකිරීම් අවසන් කර ප්‍රාග්ධනගත කළ නොහැකිය. මෙහෙයුම් ආරම්භ කර ඇතත්, ඉදිකිරීම් පිරිවැය වත්කම් ගිණුමට මාරු කර වාණිජ මෙහෙයුම් නොමැති අතර ඉහත ආරම්භ කරන විට පාරිභෝගික සේවා ප්‍රාග්ධනගත කිරීමට මධ්‍යස්ථානයේ හි අත්තිකාරම් ගෙවීම් ගිණුමේ තබා ඇත. මේ හේතුවෙන් සමාගමේ ජංගම හා ජංගම නොවන වත්කම් වැරදියට දක්වා තිබුණි. රු.34,553,316 ක් අදාළ වත්කම් ගිණුමට මාරු කර නොමැති අතර ඉහත පාරිභෝගික සේවා මධ්‍යස්ථානයේ හි අත්තිකාරම් ගෙවීම් ගිණුමේ තබා ඇත. මේ හේතුවෙන් සමාගමේ ජංගම හා ජංගම නොවන වත්කම් වැරදියට දක්වා තිබුණි.
- (ඇ) කළමනාකාරිත්වය විසින් අදහස් දැක්වීම අප පිළිගන්නා අතර කළමනාකරණය විසින් වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් අපගේ මෙහෙයුම් ප්‍රදේශය පුරා බෙදා විසින් වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත සිරිත කාලය නිරන්තරයෙන් හරින ලද වත්කම් දීර්ඝ ක්‍රියාකාරකමක් ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත සිරිත කාලය නිරන්තරයෙන් සමාලෝචනය කර නොමැත. මේ හේතුව නිසා සමාගම ලෙස නැවත අගය කිරීම සහ විශේෂ නිරන්තරයෙන් සමාලෝචනය කළ 2019 දෙසැම්බර් 31 වන විට යුතු අතර ඒ අනුව රු. බිලියන 8.7 ක වත්කම් ගිණුමට අවශ්‍ය ගැලපීම් කළ යුතුය. සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර ඇත. නිපුණතාවය දුර්ලභ සම්පතකි.

1.5.3 සංවිධානයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) CEB වෙතින්, ගනුදෙනුකරුවන්ට ගෙවූ ගෙවීම් (උදා: සුර්යබල උත්පාදන යෝජනා ක්‍රමය සඳහා CEB වෙතින් ලැබිය යුතු මුදල්) ආපසු අයකර ගැනීමේ අයිතියක් ඇති කර ගැනීම සඳහා CEB සමඟ විධිමත් එකඟතාවයක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>1983 LECO ආරම්භයේ සිටම එවැනි ගිවිසුමක් ක්‍රියාත්මක නොවීය. විදුලිබල අමාත්‍යාංශයේ සහාය ඇතිව ගිවිසුමකට එළඹීමට අපි කටයුතු කරන්නෙමු.</p>	<p>LECO සහ CEB අතර ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් විධිමත් ගිවිසුමක් අත්සන් කිරීමට පියවර ගත යුතුය.</p>

(ආ) මීට වසර 5 කට පෙර මෙය දැන් විසඳා ඇත. සීමාසහිත ඇන්ටි ලෙකෝ (පුද්ගලික) සමාගම විසින් කරන ලද රු. මිලියන 47.1 ක ආයෝජනයක් සඳහා කොටස් සහතිකය සහ කොටස් වෙන් කිරීම තවමත් අපේක්ෂිතව ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ආයෝජනයේ හිමිකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් කොටස් සහතිකය තිබිය යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2017 වර්ෂයේ සිට සිදු කරන ලද සෝලා නෙට් මීටරින් සහ නෙට් ජලස් පාරිභෝගික ගෙවීම් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයෙන් (CEB) ලැබිය යුතු බව සමාගම විසින් හඳුනාගෙන ඇති අතර 2019 දෙසැම්බර් වන විට එය රු.591,047,864 ක් බව නිරීක්ෂණය විය.	මෙම ගැටළුව මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කර ඇති අතර මෙම ගැටළුව විසඳීම සඳහා CEB, LECO සහ අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත කමිටුවක් පත් කරන ලෙස උපදෙස් දී තිබේ.	පාරිභෝගික ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් ආයතන දෙකක් අතර විධිමත් ගිවිසුමකට එළඹිය යුතුය.

1.7 තොරතුරු තාක්ෂණ පොදු පාලනයන්

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
යෙදුම් මට්ටමින් මුරපද සැකසුම් වින්‍යාස කිරීමේ ක්‍රියාකාරීත්වය බිල්කරණ පද්ධතියට සහ ප්‍රොන්ටෝ පද්ධතියට නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.	මෙය හැකි ඉක්මනින් හඳුන්වා දෙනු ලැබේ.	අවදානම් හඳුනාගැනීම සහ පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීමට සැලසුම් කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.3,999,899,000 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූපීව පසුගිය වර්ෂයේ ලාභය රු.3,173,831,000 ක් විය. එම නිසා මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.826,068,000 ක වැඩි වීමක් නිරීක්ෂණය විය. වෙනත් මෙහෙයුම් ආදායම රු.850,888,000 කින් ඉහල යාම මෙම මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි වැඩි වීම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් සහ වියදම් අයිතම පිළිබඳ ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ප්‍රධාන ආදායම් සහ වියදම් අයිතමයන් පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව ප්‍රතිශතයක් ලෙස වැඩි වීම හෝ අඩු වීම පහත පරිදි වේ.

ආදායම/වියදම	2019 රු. '000	2018 රු. '000	ඉහලයාම/පහලයාම රු. '000	ප්‍රතිශතය %
ආදායම	33,710,930	31,827,090	1,883,840	6.0
විකුණුම් පිරිවැය	28,330,701	26,897,850	1,432,851	5.3
පරිපාලන පිරිවැය	3,062,843	2,363,027	699,816	30.0

පෙර වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම රු.1,883,840,000 කින් ඉහල ගොස් තිබූ අතර විකුණුම් පිරිවැය ද රු.1,432,851,000 කින් ඉහල ගොස් තිබුණි. තවදුරටත් පරිපාලන පිරිවැය රු.699,816,000 කින් ඉහල ගොස් තිබූ අතර අහිතකර ණය ගැතියන් සඳහා රු.591,042,366 ක ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීම් මෙම වැඩිවීමට ප්‍රධාන හේතුව විය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 නිෂ්කාර්ය හෝ උන උපයෝජිත දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
නව කාර්යාල ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම සඳහා සීමාසහිත ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගම 2001 වර්ෂයේදී නාරහේන්පිට ප්‍රදේශයෙන් පර්චස් 73.85 ක ඉඩමක් රු.53,541,250 ක පිරිවැයකට මිලදී ගෙන ඇති අතර 2019 වන විටත් කිසිදු ඉදිකිරීමක් සිදු කර නොතිබුණි. කෙසේ වෙතත්, භූමියේ ආරක්ෂාව සඳහා වසර 18 ක් තුළ රු.මිලියන 10 කට වැඩි මුදලක් වැය කර ඇති අතර 1999 සැප්තැම්බර් සිට 2019 ජුනි දක්වා ගොඩනැගිල්ල කුලියට ගැනීම සඳහා රු.මිලියන 208 ක් වියදම් කර ඇති අතර, ඉඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන්, කුලියට ගත් අතිරේක ගොඩනැගිල්ල සඳහා 2015 ජුනි සිට 2019 ජුනි දක්වා කුලිය ලෙස මිලියන 22.3 ක් ගෙවා තිබුණි.	2014/12/14 දින පැවති කැඹිනට මණ්ඩල රැස්වීමේදී ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම සඳහා සංශෝධිත පිරිවැය රු.මිලියන 1,138.04 ක් අනුමත කර ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීම සඳහා තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව (TEC) පත් කිරීමට අමාත්‍යාංශය පියවර ගෙන තිබේ.		තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව ඉදිකිරීම් කටයුතු කඩිනම් කළ යුතුය.

3.2 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගම සඳහා පුළුල් පාලන හා පරිපාලන ක්‍රියා පටිපාටි අත්පොතක් නොතිබුණි.	මෙම අදහස් දැක්වීමට අපි එකඟ වන්නෙමු. පරිපාලන අත්පොත සකස් කිරීමට අපි පියවර ගනිමින් සිටිමු.	පරිපාලන ක්‍රියා පටිපාටි අත්පොත සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 වාර්ෂික වාර්තා සභාගත කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2003 ජුනි 02 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යවසාය වක්‍රලේඛ අංක PED/12 අනුව 2017, 2018 සහ 2019 වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කර නොතිබිණි.	2017 සහ 2018 වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ නමුත් පාර්ලිමේන්තුව අමතර පිටපත් ඉල්ලා ඇත. මුද්‍රණයෙන් පසු එය ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.	වක්‍රලේඛයේ උපදෙස්වලට අනුකූල විය යුතුය.

4.2 තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු පිළිබඳ (එස්ඩීඒ) “2030 න්‍යාය පත්‍රයට” අනුකූලව, සිය විෂය පථය යටතේ අරමුණු හා කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සියලු රාජ්‍ය ආයතන දායක විය යුතුය. නමුත් සමාගම තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු (එස්ඩීඒ) පිළිබඳව දැන නොසිටි අතර ලඟා කර ගත යුතු ඉලක්ක, එම අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීමේ පරතරයන් සහ ප්‍රගතිය මැනීම සඳහා සුදුසු දර්ශක හඳුනාගෙන නොතිබුණි.	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම් ලබා දී නොමැත.	සමාගම එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු පිළිබඳ “2030 න්‍යාය පත්‍රයට” අනුකූල විය යුතුය.